

ANTWOORDNOTITIE TECHNISCHE VRAAG ALGEMEEN BESTUUR (AB) BESLUITVORMENDE VERGADERING 16 DECEMBER 2025

ONDERWERP

Beantwoording technische
vraag AB besluitvormende
vergadering 16 december
2025

Inleiding

Hieronder vindt u de beantwoording van de technische vraag gesteld tijdens de AB-vergadering van 16 december 2025.

Besluitvormende vergadering 16 december 2025

5.c Rekenkameronderzoek energiebesparingsplicht bij waterschappen

Tijdens de bespreking van het Rekenkameronderzoek Energiebesparingsplicht bij waterschappen in de besluitvormende AB-vergadering van 16 december 2025, heeft AB-lid de heer De Borst gevraagd naar een stand van zaken over de tussendoelen voor 2025 van de Energiestrategie 2022 (van Waterschap Zuiderzeeland).

Antwoord

Discrepantie energiestrategie en rekenkameronderzoek.

In de huidige energiestrategie zijn geen doelen opgenomen voor energiebesparing zoals bedoeld in de energiebesparingsplicht. Daarom een korte toelichting op het begrip energiebesparing zoals bedoeld in het rekenkamerrapport (op basis van de energiebesparingsplicht). Energiebesparing gaat om het minder verbruiken van elektriciteit (kWh) of (aard)gas (m³). Binnen de energiebesparingsplicht is hiervoor een lijst van maatregelen samengesteld die in specifieke omstandigheden verplicht kunnen zijn. Veel van deze maatregelen zijn niet van toepassing op het waterschap, en daar waar van toepassing is onze standaard vaak strenger dan de wettelijke verplichting. Veel van deze maatregelen zijn in eerdere trajecten zoals de meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA3) al genomen of worden doorgevoerd bij renovatie van onze assets.

In het voorstel staat dat er geen concrete doelen voor energiebesparing zijn opgenomen in de energiestrategie. Onderstaande passages zijn opgenomen over de waterketen en het watersysteem:

We verwachten geen grote energiebesparingen meer

We hebben de afgelopen jaren al veel gedaan om energie te besparen in de waterketen. Als er geen belangrijke innovaties komen, verwachten geen grote energiebesparing meer. Dan neemt ons energieverbruik waarschijnlijk alleen maar toe, omdat we meer afvalwater van meer inwoners moeten zuiveren.

We blijven energiezuinige apparatuur gebruiken

Als we installaties vervangen, kijken we altijd of we energiezuinige apparatuur kunnen gebruiken. Dat blijven we doen. Daardoor blijft het energieverbruik op dat gebied hetzelfde. Of het verbetert als de technieken verbeteren.

In het voorgaande beleid, het masterplan energie van 2016, werd dit wel gedaan: 30% energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2005. Dit doel is in 2020 al behaald.

We verwachten geen grote energiebesparingen meer

Er is al de nodige aandacht geweest voor energiebesparing in het watersysteem. Er was vooral aandacht voor de efficiency van pompen en motoren. We verwachten geen grote energiebesparingen meer. Dit komt doordat gemalen technisch lang meegaan. Onze verwachting is dat het energieverbruik van het watersysteem stabiel blijft of iets stijgt. De stijging komt dan bijvoorbeeld door meer neerslag vanwege klimaatverandering.

De doelstellingen in de energiestrategie zijn concreet, maar gaan dus niet over energiebesparing. De doelen kunnen wel een besparing als neveneffect hebben, zoals de doelstelling om fossielvrij te worden waardoor we gasloos moeten verwarmen, maar het is geen doel op zich.

Stand van zaken tussendoelen energiestrategie voor 2025.

Er is toegezegd om ook schriftelijk terug te komen op de tussendoelen voor 2025. In 2024 is het college van Dijkgraaf en Heemraden in een beeldvormende vergadering op de hoogte gebracht over de voortgang op deze doelen. Er is toen geen aanleiding geweest om bij te sturen. Ook het Algemeen Bestuur is tijdens het werkbezoek van 11 maart 2025 hiervan op de hoogte gesteld. Hieronder volgt de laatste stand van zaken:

Eind 2025 zijn we energieneutraal als het gaat om de primaire processen van gemalen en zuiveringen.

Dit doel is behaald door de ingebruikname van Windpark Hanze.

Eind 2025 zijn bij de Noordoost Polder (NOP) en Zuidoost Flevoland (ZOF) de hoofdgemalen en kleinere gemalen klaar voor flexibele sturing.

De gemalen in beide deelgebieden worden op dit moment al flexibel gestuurd op energieprijzen. In 2026 werken we aan een optimalisatie en automatisering van deze sturing.

Eind 2025 zijn de onderzoeken en testen afgerond voor de watersystemen NOP.

Uit de resultaten blijkt hoe we de manier van bemalen kunnen optimaliseren voor energieverbruik. Op basis van deze resultaten kunnen we een besluit nemen.

In 2024 rondde we dit project ("OPNOP") af. Het Algemeen Bestuur is hierover geïnformeerd tijdens het werkbezoek van 11 maart 2025. Er was geen extra besluitvorming nodig om binnen de huidige kaders de sturing van de gemalen te optimaliseren voor energieverbruik. Deze sturing is geïmplementeerd. Belangrijk is om op te merken dat energieverbruik niet de enige parameter is geweest in dit onderzoek. Peilbeheer en ecologie zijn hier uiteraard in meegewogen.

Eind 2025 willen we minimaal twee initiatieven op het gebied van aquathermie ondersteunen vanuit onze rol: we denken hierbij aan één project voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en één project voor thermische energie uit afvalwater (TEA).

Waterschap Zuiderzeeland is voor deze projecten niet de initiatiefnemer waardoor we voor de voortgang afhankelijk zijn van derden. In 2025 spraken we verschillende gemeenten in ons beheergebied om de mogelijkheden verder uit te werken. In Almere werken we aan een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente om het warmtenet te verduurzamen met thermische energie uit afvalwater (TEA). De warmteleverancier Vattenfall heeft hiervoor ook een verzoek bij Zuiderzeeland gedaan en na aanbesteding (eerste kwartaal 2026) hopen we samen op te kunnen trekken.